

การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับการสรรหาข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษา
ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น

นิรันดร์ กากแก้ว

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น สำนักงานศึกษาธิการภาค 12
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ
2565

Management with Good Governance and Recruitment of
Teachers and Educational Personnel of Khon Kaen
Provincial Education Office

Nirundorn Kakkaew

KhonKaen Province Education Office, Education Region 12
Office of the Permanent Secretary Ministry of Education
Ministry of Education
2022

ชื่อเรื่อง	การบริหารด้วยธรรมาภิบาลกับการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น
ปีที่วิจัย	2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิธีการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และ 2) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในกระบวนการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย และนำเสนอผลการศึกษาในเชิงพรรณนา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. วิธีการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อทดแทนอัตราตำแหน่งที่ว่างด้วยวิธีการใด วิธีการหนึ่ง หรือหลายวิธี ดังนี้ การสอบแข่งขัน/คัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งกรณีทั่วไปและกรณีพิเศษ สำหรับครูอัตราจ้างหรือพนักงานราชการครู การขอใช้บัญชีผู้สอบแข่งขันได้ การรับย้าย และการรับโอน

2. ระดับความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในวิธีการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักการมีส่วนร่วม

TITLE Management with Good Governance and Recruitment of Teachers and Educational Personnel of Khon Kaen Provincial Education Office

YEAR 2022

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the method of recruiting teacher civil service and educational personnel, and 2) to study the level of opinions towards the application of good governance in the process of recruiting teacher civil service and educational personnel of the Khon Kaen Provincial Education Office. By studying the information from the document Inquiries and interviews with key informants And use the data to analyze inductive data And presenting the descriptive study results. The tool used was interview form. And questionnaire about the five-level. The statistics used were mean, percentage and standard deviation.

The findings of the research were as follows :

1.From the study, it was found that the method of recruiting teacher civil service and educational personnel of Khon Kaen Provincial Education Office, Has conducted the recruitment of teacher civil servants and educational personnel to replace the vacancy rate in one or several ways as follows : competitive examination/selection for packing and appointment of general cases and special cases for rate hiring teachers or teachers of government officials Requesting to use an account The test takers receive the transfer and transfer.

2. Opinions of the use of good governance principles in the method of recruiting teacher civil service and educational personnel of the Khon Kaen Provincial Education Office, as a whole, found that the highest level, When considering each aspect, it was found that all aspects were at the highest level. Sorted by average from highest to lowest as follows: Transparency, Rule of law, Responsibility, Moral principles, Value for money and the principles of participation.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (In-depth interview) แบบสอบถามซึ่งมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับกระบวนการสรรหาและการใช้หลักธรรมาภิบาลในกระบวนการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และกรอบประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1 การสร้างแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เกี่ยวกับการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และกระบวนการสรรหาและการใช้หลักธรรมาภิบาลในกระบวนการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวทางและประเด็นในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุม ตรงตามเนื้อหา และวัตถุประสงค์ของการสำรวจและการสัมภาษณ์ ตามขอบข่ายที่กำหนดไว้

3) นำและแบบสัมภาษณ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้ววิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ด้วยการสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant Interview) แบบเชิงลึก (In-Depth interviews) ใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) โดยแบบสัมภาษณ์จะมีรายละเอียดข้อคำถามเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในกระบวนการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่พบในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในกระบวนการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้อคำถามจะครอบคลุมตามวัตถุประสงค์

4.2 การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ด้วยการศึกษาค้นคว้าเชิงเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ รวมถึงฐานข้อมูลออนไลน์จากอินเทอร์เน็ต ได้แก่

1) พระราชบัญญัติ ประกาศ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

2) หนังสือ งานวิจัย ฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

3) บทความ วารสาร เอกสาร ที่กล่าวเกี่ยวกับการสรรหาข้าราชการครู

4.3 ประชุมการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion)

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารด้วยธรรมาภิบาลกับการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. วิธีการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้

1.1 การสอบแข่งขัน/คัดเลือก เพื่อบรรจุและแต่งตั้งกรณีทั่วไป

- 1.2 การสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งกรณีพิเศษสำหรับครูอัตราจ้างหรือพนักงานราชการครู
- 1.3 การขอใช้บัญชีผู้สอบแข่งขันได้
- 1.4 การรับย้าย
- 1.5 การรับโอน
2. กระบวนการดำเนินการ ดังนี้
 - 2.1 ศึกษาระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง
 - 2.2 ประสาน แจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รายงานข้อมูล ตรวจสอบสภาพอัตรากำลัง และเงินเดือนของตำแหน่งที่จะใช้ดำเนินการ
 - 2.3 จัดทำข้อมูล รวมทั้งตรวจสอบข้อมูลโดยบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่
 - 2.4 แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติ ความถูกต้องของข้อมูล และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง
 - 2.5 เสนอข้อมูลการพิจารณาให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่นพิจารณา
 - 2.6 เสนอข้อมูลให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่นพิจารณาและดำเนินการ
 - 2.7 เสนอผู้มีอำนาจตามกฎหมาย มาตรา 53 ออกคำสั่งบรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน โดยความเห็นชอบของ กศจ.
 - 2.8 ส่งคำสั่งและส่งตัวผู้ได้รับการสรรหาไปสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - 2.9 รายงานผลการดำเนินงานต่อ สำนักงาน ก.ค.ศ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

3.ระดับความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาล

ประเด็นหลักธรรมาภิบาลในวิธีการสรรหา	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	ลำดับ
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.91	0.26	มากที่สุด	2
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.89	0.29	มากที่สุด	4
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.97	0.14	มากที่สุด	1
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.69	0.59	มากที่สุด	6
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.90	0.34	มากที่สุด	3
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.86	0.42	มากที่สุด	5
เฉลี่ยรวม	4.87	0.34	มากที่สุด	

จากตาราง พบว่า ความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในวิธีการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.97$) ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.91$) ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.90$) ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.89$) ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.86$) และ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.69$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. จากการศึกษา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลในส่วนของการบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น พบว่า แนวทางปฏิบัติในการบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการบริหารเพื่อทดแทนอัตราตำแหน่งที่ว่างด้วยวิธีการใด วิธีการหนึ่ง หรือหลายวิธี ได้แก่ การสอบแข่งขัน/คัดเลือก เพื่อบรรจุและแต่งตั้งกรณีทั่วไปและกรณีพิเศษสำหรับครูอัตราจ้างหรือพนักงานราชการครู การขอใช้บัญชี ผู้สอบแข่งขันได้ การรับย้าย และการรับโอน ซึ่งในการบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดังกล่าวนี้นี้เป็นงานที่ต้องกระทำภายใต้กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ต่างๆ ดังนั้นสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น จึงจำเป็นต้องมีการถือปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับนั้นๆ ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง เป็นธรรมให้เกิดผลคุ้มค่าและมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ สอดคล้องกับงานวิจัย ของสิริกัญญา ค่ายหนองสง (2555 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารราชการครูขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยผลวิจัยพบว่า มีวิธีการบริหารราชการครู 4 วิธี ได้แก่ 1) ขอใช้บัญชีผู้สอบแข่งขันได้ 2) การคัดเลือกกรณีมีเหตุพิเศษไม่ต้องสอบแข่งขันสำหรับครูอัตราจ้าง 3) การย้าย และ 4) การรับโอน

2. ระดับความคิดเห็นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านการมีส่วนร่วม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่นได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการในการบริหาร มีการจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับเป้าหมาย การจัดวางระบบควบคุมภายใน การจัดทำตัวชี้วัดผลการปฏิบัติราชการที่ชัดเจน เผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบ และรายงานผลอย่างต่อเนื่องทุกปี อีกทั้งยังส่งเสริมการนำหลักคุณธรรมนำความรู้ นำหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาบูรณาการและประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ การบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจน มีมาตรการการสอดส่องดูแลและการป้องกันการทุจริตในการบริหาร เช่น สอดส่องพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกคน จัดรายการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน จัดประชุมเจ้าหน้าที่ทุกคนให้ทราบ การขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการรักษาความปลอดภัย เป็นต้น จึงทำให้ระดับความคิดเห็นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ บังชิต (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชาติ โชติชัชวาลย์กุล (2550) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาเขตอำเภอนองหญ้าไช จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า พนักงานส่วนตำบล และนักการเมืองท้องถิ่น มีระดับความคิดเห็นในการใช้หลักธรรมาภิบาลตามหลักการมีส่วนร่วม ด้านมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุดมากที่สุด

บรรณานุกรม

- กฤษ เพิ่มทันจิตต์. (2559). **หลักการและแนวทางการบริหารงานยุคใหม่ ภายใต้ภูมิทัศน์การแข่งขันใหม่**
ข้อสังเกตเชิงวิจารณ์ภายใต้กรอบคุณค่าทางสังคมและพุทธธรรมและแนวทางการบริหาร
แนวพุทธ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สุขุมวิทการพิมพ์ จำกัด.
- เกษม วัฒนชัย. (2553). **“ธรรมาภิบาลบทบาทสำคัญกรรมการสถานศึกษา”**, รายงานการปฏิรูป
การศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่19/2560 **เรื่องการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของ**
กระทรวงศึกษาธิการ. (2560, 3 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอน 96 ง.หน้า 14-22.
- ณดา จันทรสม. (2559). **ธรรมาภิบาลกับการกระจายอำนาจ.** กรุงเทพฯ : คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). **“ประสิทธิภาพการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียน.”**
วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, (มกราคม-มีนาคม) : 22-34.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พัชรินทร์ วีระแพทย์. (2552). **การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณีการ**
สรรหาบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา.
รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มณฑิรา มีรส. (2558). **รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์การบริหาร**
ส่วนจังหวัดกรณีศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
จัดการบริการสังคม. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระมหาสุเทพ สุภาจาโร (บุญหยง). (2559). **การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ**
ผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานนทบุรี. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ไพฑูรย์ บังชิต. (2550). **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด**
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา).
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิชัย โนนทิง. (2550). **สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด**
สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาหนองคาย เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สิริกัญญา ค่ายหนองสง. (2555). **การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในกระบวนการสรรหาข้าราชการครู**
ของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม. ปริญญามหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2551). **โครงการวางระบบมาตรฐานดำเนินการ พัฒนา**
ข้าราชการก่อนปฏิบัติราชการ: รายงานฉบับสมบูรณ์ เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการ**
จัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาตามกฎกระทรวง
กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550.
กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2551). **ชุดคู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สหมิตรพรินติ้ง.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น. (2565). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565**. เอกสารลำดับที่ 4/2565.
- อภิชาติโชติชัยวาลย์กุล. (2550). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาเขตอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี**. (การศึกษานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครองท้องถิ่น), บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Blumel, M. (2000). **“Foreign aid, donor coordination and the pursuit of good governance (Kenya),”** Ph.D. Dissertation. University of Maryland.
- Fester and Kettl. (1991). **The Politics of the Administrative Process**. New Jersey : Chatham House Publisher. Inc.
- Hodgson, S. (1969). **Public Administration**. Canada : McGraw-Hill.
- Clarke, S.M. (March 2001). **“Perception of Teachers and Staff Developers on What Staff Development is Needed to Support Changers Mandated by the ABC of Accountability in North Carolina : Implications for the staff Developer,”** Dissertation Abstracts International. 61 (9) : 3519-A.
- Kimmet, P. (2005). **The Politics of Good Governance in the Asean 4**. Master Degree. : Griffith University.